

Nazvao sam vas svojim prijateljima (II): Da osvijetlim zemlju

„Nova zapovijed”, koju nam je Isus povjerio pred kraj svoga života na zemlji, otkrila je jednu potpuno novu dimenziju ljudskog prijateljstva: riječ je o autentičnom apostolatu.

17.07.2020.

Velike rijeke uglavnom se rađaju iz malog izvora koji se nalazi visoko u planinama. Duž svoje rute primaju

vodu iz vrela i pritoka dok se konačno ne uliju u more. Na sličan način, spontana naklonost ili zajednički interes izvori su iz kojih može niknuti novo prijateljstvo. Malo–pomalo, taj odnos slijedi svoj tok primajući bujice koje ga osnažuju: zajednički provedeno vrijeme, savjeti koji se daju i primaju, razgovori, smijeh, povjeravanja... Jednako kao što rijeke na svom putu čine polja plodnima, pune zdence i omogućavaju stablima da procvjetaju, prijateljstvo uljepšava život, ispunjava ga svjetlošću, „umnaža radost i pruža utjehu u teškim trenucima”[1]. Osim toga i u slučaju da ovo nije dovoljno, prijateljstvo se kod pravog kršćanina puni „vodom živom” koja je milost Kristova (usp. Iv 4, 10). Ta snaga daje struji novu brzinu: transformira ljudsku naklonost u milosrdnu ljubav. I tako se, na kraju svoga toka, ta rijeka ulijeva u široko more Božje ljubavi prema nama.

Golem koeficijent ekspanzije

Kada na prvim stranicama Biblije dođemo do trenutka stvaranja čovjeka, čitamo da je stvoren na „sliku” Božju, stvoren njemu „nalik” (usp. Post 1,26). Ovaj božanski *model* uvijek je prisutan u dubini duše i, ako uvježbavamo svoj pogled, moć ćemo prepoznati Boga u svakom muškarcu i u svakoj ženi. Zbog ovog uzvišenog dostojanstva, iako su sve osobe koje susrećemo na putu – na poslu, na studiju, baveći se sportom ili krećući se iz mjesta u mjesto – dostojne ljubavi, samo s jednom grupom ćemo uspjeti uspostaviti prijateljski odnos. Predosjećamo da u praksi nije moguće imati bezbroj prijatelja, između ostalog, jer je vrijeme ograničeno; ali naše srce, koje Bog pokreće, može uvijek ostati otvoreno, nudeći svoje prijateljstvo većem broju osoba, „očitujući svaku blagost prema svim ljudima” (Tit 3,2)

Nastojanje da postignemo stanje duše koja „ne isključuje nikoga”, koja ostaje „namjerno otvorena svakoj osobi, s velikim srcem”[2], sigurno će nas koštati. Na primjer, kada je majka svetog Josemarije vidjela kako se njezin sin bezrezervno predaje osobama koje su ga okruživale, upozorila ga je: „Puno ćeš patiti u životu jer stavljaš cijelo srce u ono što radiš”[3]. Biti otvoren za prijateljstvo ima svoju cijenu, međutim, svi smo iskusili da je to siguran put sreće. U isto vrijeme, sposobnost da volimo sve više prijatelja nešto je u čemu možemo stalno rasti. Kako je broj osoba u Opusu Dei rastao, u srcu svetog Josemarije pojavio se nemir: Hoću li moći voljeti sve one koje dođu u Djelo istom ljubavlju koju osjećam prema onima koji su prvi došli? Radilo se o brizi koju je božanska milost razriješila; Bog je proširivao njegovo srce do te razine da je izjavio: „Ljudsko srce ima golem

koeficijent ekspanzije. Kada voli, širi se u crescendo nježnosti koja nadilazi sve barijere”[4].

Po ovome će vas prepoznati

Ako se na stranicama Knjige Postanka Božja ljubav otkriva kad nas je stvorio na svoju „sliku”, utjelovljenjem njegovog Sina primit ćemo još impresivnije dokaze te ljubavi. Isusovi apostoli živjeli su tri godine s njim, smatrajući ga svojim najboljim prijateljem i ne odvajajući se od njega. Zvali su ga *Rabbi* – što znači „učitelj” – jer, osim što su bili prijatelji, bili su i osjećali su se njegovim učenicima. Prije smrti, Učitelj je htio da spoznaju da ih voli toliko da njihovo prijateljstvo nadilazi smrt, da ih voli „do kraja” (Iv 13,1). Ova radikalna „tajna” njegovog prijateljstva jedna je od intimnih ispovijesti koje je Krist obznanio tijekom Posljednje večere. Dajući im tada novu zapovijed: „Ljubite jedni

druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge” (Iv 13,34), također je izrazio želju da se ta snaga preko kršćana ovjekovječi za stoljeća. I još je nadodao: „Po ovome će svi znati da ste moji učenici” (Iv 13,35); odnosno, moji prijatelji bit će prepoznatljivi po svojoj ljubavi prema drugima.

Postoji jedan događaj u povijesti Opusa Dei jako vezan uz ovu zapovijed. Kada je završio građanski rat, sveti Josemaría vraća se u Madrid i odmah se uputio u ulicu Ferraz. Na broju 16 u toj ulici, netom prije početka sukoba, upravo se smjestila nova rezidencija DYA. Gotovo tri godine nakon, nalazi sve uništeno pljačkanjima i bombardiranjima. Izgleda potpuno neupotrebljivo. Među krhotinama, prekrivenima prašinom, susretne se s plakatom koji je bio obješen na zidu knjižnice. Na formatu koji nalikuje na pergament bile su napisane na

latinskom one isti riječi nove zapovijedi koju je Isus, kao što smo spomenuli, povjerio svojim učenicima: „*Mandatum novum do vobis...*“, „Zapovijed vam novu dajem...” (usp Iv 13, 34-35). Stavili su taj plakat jer je predstavljao sintezu ambijenta koji je sveti Josemaría priželjkivao za centre Djela: „Mjesta na kojima mnoge osobe pronalaze iskrenu ljubav i uče kako biti pravi prijatelji”[5]. Nakon ratne katastrofe, kada je trebalo praktički krenuti od nule, osnova svega ostala je čvrsta: voditi se ovom milom zapovijedi Kristovom bio je jedan od glavnih temelja obnove.

Tako se puno lakše popeti

Vidimo da je model novog zakona Isusova ljubav: „Kao što sam ja vas ljubio” (Iv 13,34). Ali, kakva je ta ljubav? Koje su njezine karakteristike? Isusova ljubav prema apostolima – kao što je on sam rekao

– upravo je ona koja se očituje među prijateljima. Oni su primatelji i svjedoci intenziteta te ljubavi. Znaju da je Isus pazio na osobe s kojima je dijelio život. Oni su ga vidjeli kako se raduje njihovoj sreći (usp. Lk 10,21) i kako suosjeća s njihovim patnjama (usp. Iv 11,35). Uvijek je imao vremena za druge: za Samaritanku (usp. Iv 4,6), za ženu koja je krvarila (usp. Mk 5,32) pa čak i za dobrog razbojnika kada je bio raspet na križu (usp. Lk 23,43). Ta Isusova nježnost očitovala se u konkretnim stvarima: brinuo se za hranu onih koji su ga slijedili (usp. Lk 9,13), ali i za njihov odmor također (usp. Mk 6,31). Kako nas podsjeća papa Franjo, Isus „je čuvao prijateljstvo sa svojim učenicima i ostao im je vjeran čak i u kritičnim trenucima”[6].

Prijateljstvo je, u isto vrijeme, životna utjeha i poklon koji nam Bog daruje. Nije samo prolazan osjećaj, već istinska ljubav „stabilna, čvrsta,

odana, koja s vremenom sazrijeva” [7]. Za neke, ona je najuzvišeniji izraz ljubavi jer nam dopušta da cijenimo drugu osobu zbog nje same. Ljubav „je gledati drugoga na način da bismo mu služili, a ne da bismo tražili od njega nekakvu korist” [8]. Upravo ovo je dragocjenost njezine slobode. Podrazumijeva se onda da „dobronamjernost” bude inherentna ljubavi jer namjera onoga koji voli ne traži nikakvu korist ni eventualni *boomerang* efekt.

Spoznati ovu stvarnost u njezinoj istinskoj dubini uvijek iznenađuje jer se može činiti da se suprotstavlja ideji života kao natjecanja koja dominira u nekim sredinama. Zbog toga, onaj tko ima iskustvo prijateljstva najčešće ga doživljava kao nezasluženi dar; s prijateljima se životni problemi čine puno manjima. Kao što kaže poslovice *kikuyu* koja se jako svidjela blaženom Álvaru del

Portillu kada je bio u Keniji: „Kada se visoko u planini nalazi prijatelj, puno je lakše popeti se” [9]. Prijatelji su nam apsolutno potrebni kako bismo ostvarili sretan život. Doista, moguće je ostvariti sretan život, a da ne iskusimo bračnu ljubav – kao što je na primjer slučaj s onima koji su primili dar celibata – ali ne možemo biti sretni ako ne iskusimo prijateljsku ljubav. Koliko samo utjehe i radosti nalazimo u pravom prijateljstvu. Koliko tek naše boli postaju blaže.

Više prijatelja radi Isusa

Upoznajući Isusov život i rastući u intimnosti s njim možemo naučiti koja su obilježja savršenog prijateljstva. Na početku smo vidjeli da je kršćansko prijateljstvo posebno jer se hrani nadnaravnom strujom, Božanskom milošću, i iz toga razloga poprima novu „kristološku dimenziju”. Ta snaga nas potiče da

druge – naročito one najbliže – gledamo i ljubimo „po Kristu, s Kristom i u Kristu”, kako govori svećenik na Misi kada podiže Isusa u euharistijskom kruhu. Tako učimo „vidjeti druge Kristovim očima, otkrivajući uvijek iznova njihovu vrijednost”[10]. Sveti Josemaría nas je ohrabrivao da budemo sami Krist koji prolazi pokraj ljudi, pružajući drugima ljubav prijatelja Krista. Zbog toga je logično da u našoj molitvi održavamo ljudsku i nadnaravnu nadu da uvijek stječemo nove prijatelje jer „Bog se često služi autentičnim prijateljstvom da bi proveo do kraja svoje spasiteljsko djelo”[11].

Isusovo prijateljstvo s Petrom, Ivanom, i sa svim učenicima, poistovjećuje se sa žarkom željom da žive u Očevoj blizini; njihovo prijateljstvo ide ruku pod ruku s nadom da otkriju misiju na koju su pozvani. Na isti način, prema

zadaćama koje je Gospodin povjerio svakome od nas, „ne radi se o tome da imamo prijatelje da bismo činili apostolat, već da Božja Ljubav ispuni naše prijateljske odnose da postanu autentičan apostolat”[12]. Sveti Josemaría imao je običaj govoriti da u duhovnom životu dođe trenutak kada više ne postoji razlika između molitve i posla jer stalno živimo u Božjoj prisutnosti. Nešto slično događa se s prijateljstvom jer želeći dobro prijatelju želimo da bude što bliže Bogu, sigurnom izvoru sreće. Na takav način, ne „postoji zajedničko vrijeme koje ne bi bilo dio apostolata: sve je prijateljstvo i sve je apostolat, bez iznimke”[13].

Zbog toga je u srcu svetaca uvijek bilo mjesta za novog prijatelja. Čitajući knjige koje nam opisuju njihove živote primjećujemo iskreni interes za probleme drugih, za njihove tjeskobe i radosti. Blaženi Álvaro njegovao je ovo raspoloženje

do kraja svog života; htio je približiti ljubav Kristovu čak i onim osobama koje su ga pratile tijekom njegovog zadnjeg putovanja na ovoj zemlji. Dan nakon što je preminuo, „na noćnom ormariću nalazila se vizitka jednog od pilota aviona s kojim je došao iz Svete Zemlje u Rim. Zanimao se za njega i njegovu obitelj, naročito tijekom čekanja na aerodromu u Tel Avivu. Odnos je bio kratak, ali dubok: taj pilot došao se moliti nad smrtnim ostacima don Álvara čim je primio vijest da je preminuo”[14]. Iz jednog slučajnog susreta razvilo se prijateljstvo koje se nastavlja između neba i zemlje.

* * *

Kršćanin ima veliku ljubav – dar – koji treba podijeliti. Naši odnosi s drugima daju Kristu mogućnost da ponudi svoje prijateljstvo novim prijateljima. „Osvijetliti putove zemlje” [15] znači širiti ovu

prekrasnu realnost prijateljske ljubavi. Ponekad, misleći samo na svoje interese, previše žureći ili zadržavajući se na površnoj razini pri upoznavanju osoba dovodimo u opasnost taj dar koji Bog želi dati svakom čovjeku. Veliki dio naše evangelizacijske misije upravo je vratiti prijateljstvu autentičan sjaj, dovodeći ga u odnos s Bogom, s drugima, s našom željom da budemo bolji....konačno, sa srećom.

José Manuel Antuña

[1] Fernando Ocáriz, Pastoralno pismo 1. XI. 2019., br. 7.

[2]Ibid.

[3] Andrés Vázquez de Prada, Utemeljitelj Opusa Dei, Rialp, Madrid 1997., svezak I, str. 164.

[4]sveti Josemaría, Via Crucis, postaja VIII, 5.

[5] Fernando Ocáriz, Pastoralno pismo 1. XI. 19., br. 6.

[6] Francisco, Christus vivit, br. 31.

[7] Ibid, br. 152.

[8] sveti Ivan Pavao II., Angelus 13. II. 94.

[9] Salvador Bernal, *Recuerdo de Álvaro del Portillo*, Rialp, Madrid 1996., str. 278.

[10] Fernando Ocáriz, Pastoralno pismo 1. XI. 19., br. 16.

[11] Ibid., br. 6.

[12] Ibid., br. 19.

[13] Ibid.

[14] Salvador Bernal, *Recuerdo de Álvaro del Portillo*, Rialp, Madrid 1996., str. 179.

[15] Fragment javne molitve za
zagovor svetog Josemarije.

Photo by Maksim Shutov, on
Unsplash.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/nazvao-sam-vas-svojim-
prijateljima-ii-da-osvijetlim-zemlju/](https://opusdei.org/hr-hr/article/nazvao-sam-vas-svojim-prijateljima-ii-da-osvijetlim-zemlju/)
(20.03.2026.)